

מענקים תחרותיים: ERC Starting & Consolidator Grants

סיכום ובינר "מסתגלים לאקדמיה" מה-13 ביולי 2026

תוכנית הווינר:

דברי פתיחה: פרופ' אסף שוורץ, יו"ר האקדמיה הצעירה ומוביל סדרת "מסתגלים לאקדמיה"

פאנל ראשון: מה זאת הגשה מוצלחת? תובנות וטיפים להגשות מוצלחות ל-ERC

בהשתתפות מומחים לקרן וחברי ועדות שיפוט מתחומים שונים:

גב' עינת רון – ראש מדור קהילה אירופית ברשות המחקר, אוניברסיטת תל אביב

פרופ' מיכל אלברשטיין – דיקנית הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת בר-אילן

פרופ' עילם גרוס – פיזיקה, מכון ויצמן למדע

פרופ' שראל פליישמן – ביוכימיה, מכון ויצמן למדע

פאנל שני: כל מה שרציתם לדעת ולא העזתם לשאול

טיפים, שאלות ותשובות בהשתתפות זוכי מענק ERC - בדגש על הגשה מוצלחת, עם טעימה על השקת פרויקט ERC וניהולו:

פרופ' נעמה גבעזטורסקי – רפואה, הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל

פרופ' יונית הוכברג – מדעים מדויקים, האוניברסיטה העברית בירושלים

פרופ' איתן יעקובי – מדעי המחשב, הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל

פרופ' נעמה כהן הנגבי – מדעי הרוח, אוניברסיטת תל אביב

פרופ' ליאור זלמנסון – ניהול, אוניברסיטת תל אביב

תהליך ההגשה ל-ERC:

מענקי ERC נועדו לממן מחקרים פורצי דרך (High Risk – High Gain), המהווים קפיצת מדרגה משמעותית בקריירה המחקרית, ולא הרחבה של מחקר קיים. הווינר התמקד בעיקר במסלולים Starting ו-Consolidator המיועדים לחוקרים בשלבים מוקדמים יחסית של הקריירה: Starting – עד עשר שנים מגמר הדוקטורט, Consolidator – חמש עד חמש-עשרה שנים מגמר הדוקטורט.

שלב ההכנה

מומלץ להתחיל לחשוב על ההצעה כחצי שנה לפני מועד ההגשה:

- כ-6 חודשים לפני – גיבוש הרעיון
- כ-5 חודשים לפני – כתיבת B1
- כ-3 חודשים לפני – כתיבת B2
- בחודש האחרון – השלמת המסמכים האדמיניסטרטיביים, התקציב והמסמכים הנלווים (כתיבת A)

מסמכי ההגשה

ההצעה כוללת שלושה חלקים:

- **Part A** מסמכים אדמיניסטרטיביים, תקציב, טפסי אתיקה ועוד
- **Part B1** הצעה מדעית קצרה (חמישה עמודים) ו- CV (ארבעה עמודים). זהו המסמך החשוב ביותר משום שהוא נקרא בכל שלבי השיפוט
- **Part B2** הרחבה של ההצעה (שבעה עמודים), המתמקדת בהיתכנות המחקר ובתוכנית העבודה

בנוסף יש לצרף:

- אישור זכאות לדוקטורט
- מכתב תמיכה מהמוסד
- מסמכים להארכת תקופת הזכאות (אם רלוונטי)

שלב א' – סינון ראשוני

בשלב השיפוט הראשון נקרא רק ה-B1. שלושה שופטים מעריכים את ההצעה, כאשר לא כולם בהכרח מומחים בתחום הספציפי שלה. בעקבות עומס ההגשות, ייתכן שגם חברי פאנל מתחומים אחרים או מומחים חיצוניים ישתתפו בקריאה.

כ-70% מההצעות נדחות כבר בשלב זה.

שלב ב' – הערכת ההצעה המלאה וראיון

ההצעות שעברו את השלב הראשון נשלחות לשלושה מומחים נוספים, שקוראים את כל חומרי ההגשה ומעניקים להם ציון. המועמדים שעברו את שלב הסינון הראשוני מוזמנים גם לראיון קצר (כשבע דקות), הכולל את הצגת המחקר ומענה לשאלות הפאנל.

לראיון משקל משמעותי בהחלטה הסופית, ולכן מומלץ להשקיע בהכנה אינטנסיבית.

טיפים מרכזיים:

1. בחירת העיתוי הנכון להגשה

אין תשובה אחת נכונה לשאלה מתי כדאי להגיש.

בין השיקולים שעלו:

- האם צפויים להתפרסם בקרוב מאמרים משמעותיים?

- האם קיימות מספיק תוצאות ראשוניות?

- האם מדובר בשנת הזכאות האחרונה?

- האם הרעיון כבר "הבשיל" לכדי מחקר פורץ דרך?

חלק מהדוברים המליצו להגיש מוקדם ככל האפשר, בעוד אחרים המליצו להמתין עד שיש רעיון מגובש לגמרי.

המסר המרכזי: לא כדאי להגיש הצעה שאינה בשלה רק כדי "לקבל ביקורת", במיוחד לאור ההגבלות החדשות על הגשות חוזרות.

2. בחירת רעיון שאפתני באמת

המסר שחזר שוב ושוב היה ש-ERC אינו מממן "סתם עוד פרויקט".

ההצעה צריכה:

- להציע שינוי משמעותי בתחום

- לפתוח כיוון מחקר חדש

- להיות בעלת השפעה רחבה

- להיות נועזת מבחינה מדעית, אך עם פוטנציאל גבוה לתרומה משמעותית

במקום להציע מספר שאלות מחקר קטנות, עדיף לבחור שאלה אחת גדולה ולהציע מספר דרכים להתמודד איתה.

3. להבליט את ההשפעה (Impact)

לדברי חברי הפאנלים, ההשפעה חשובה לעיתים אף יותר מההיתכנות.

כדאי לשאול: אם המחקר יצליח במלואו – כיצד הוא ישנה את התחום בעוד שבע שנים? זו השאלה שההצעה צריכה לענות עליה.

4. לכתוב B1 מצוין

כל הדוברים בווינר הדגישו ש-B1 הוא המסמך החשוב ביותר.
הוא צריך להיות ברור גם לקוראים שאינם מומחים לתחום שלכם, כי הוא יעבור שיפוט מול פאנל מגוון.
על המסמך לכלול את ההיבטים הבאים:

- סקירת מצב התחום
- השאלה המחקרית
- ההיפותזה
- הסבר ברור של המתודולוגיה
- הסבר של חשיבות המחקר

המטרה אינה רק לעורר סקרנות, אלא לשכנע שהרעיון מספיק חזק כדי להצדיק המשך קריאה.

5. B2 צריך להוכיח שהמחקר אפשרי

אם B1 מוכיח שהרעיון מצוין B2 צריך להראות שניתן לבצע אותו.
כדאי לכלול במסמך את ההיבטים הבאים:

- תוצאות ראשוניות
- תוכנית עבודה מפורטת
- ניתוח סיכונים
- אסטרטגיות חלופיות במקרה שהניסוי המרכזי ייכשל

6. להציג את עצמכם כחוקרים המתאימים ביותר לביצוע המחקר

ה-CV אינו רק רשימת פרסומים. עליו לספר סיפור:

- כיצד הקריירה הובילה לרעיון?
- מדוע דווקא אתם יכולים לבצע את המחקר?
- מה מייחד אתכם ביחס לחוקרים אחרים?

אם אתם חוקרים שלוקחים חלק בפרויקט גדול, כדוגמת CERN, חשוב במיוחד להסביר מדוע דווקא אתם המתאימים להוביל את המחקר.

7. לבחור נכון את הפאנל

בחירת הפאנל היא החלטה אסטרטגית.

אין לבחור בהכרח את הפאנל הקרוב ביותר לתחום, אלא את זה שסביר שיהיה פתוח ביותר לרעיון. אם ההצעה מתאימה באופן ברור לפאנל אחד – עדיף בדרך כלל לבחור רק בו.

8. לכתוב עבור מומחים וגם עבור מי שאינם מומחים

הפאנלים מורכבים מחוקרים מתחומים מגוונים, לכן מומלץ:

- להשתמש בשפה פשוטה וברורה
- להסביר מושגים מורכבים
- להימנע מז'רגון מיותר
- לשלב מונחים מקצועיים רק כאשר הם נחוצים

9. להציג גם את הסיכונים

ERC מחפש מחקרים נועזים, לכן אין לנסות להסתיר את נקודות החולשה והסיכון. עדיף להציג:

- מהם הסיכונים?
- מדוע הם קיימים?
- כיצד תתמודדו עמם?
- אילו תוצאות משמעותיות יתקבלו גם אם ההשערה לא תאומת?

10. לקבל הרבה ביקורת לפני ההגשה

כמעט כל הדוברים הדגישו את הנקודות הבאות:

- העברת ההצעה לכמה שיותר קוראים
- בחירת קוראים ביקורתיים
- להקשיב להערות
- לבצע כמה סבבי שכתוב

לדברי אחד הזוכים, "ההצעה צריכה לעבור אצל אנשים שמוכנים לקרוא אותה".

11. להתכונן היטב לריאיון

הריאיון קצר מאוד ולכן ההכנה קריטית. המלצות:

- להתאמן מול חוקרים ועמיתים
- להתכונן לשאלות קשות
- להשאיר זמן לשאלות
- לענות בקצרה ובמדויק
- להפגין התלהבות אמיתית מהמחקר
- להישאר מדענים – לא אנשי מכירות
- להתכונן גם לשאלות על תקציב ואתיקה
- אם נוספו תוצאות ראשוניות לאחר ההגשה, כדאי להציג אותן במהלך הריאיון

12. להשתמש בבינה מלאכותית בצורה מושכלת

לדברי אחד מחברי הפאנלים, סוקרים רבים משתמשים כיום בבינה מלאכותית כדי לסכם הצעות.

מומלץ להשתמש בבינה מלאכותית כדי:

- לשפר ניסוח
 - לזהות נקודות חולשה
 - לבצע סימולציות לראיון
 - לבדוק האם ההצעה ברורה לקורא שאינו מומחה
- עם זאת, הודגש שאין להעתיק טקסטים ממקורות אחרים, משום שפלגיאט עלול לפגוע משמעותית בסיכויי ההצלחה.

13. זחייה אינה סוף הדרך

אחד המסרים החזקים ביותר במפגש היה שרבים מהזוכים של ERC נדחו בעבר.

הדוברים הדגישו את הנקודות הבאות:

- להשתמש בביקורות כדי להשתפר
- לזכור שגם הצעות מצוינות אינן מתקבלות תמיד
- להבין שלעתים ההצלחה תלויה גם בהרכב הפאנל

- להמשיך לפתח את הרעיונות גם אם ההצעה נדחתה

כמה מהמשתתפים סיפרו שהעבודה על הצעת ERC הובילה בהמשך לפרסומים מצוינים, למחקרים חדשים ואף לזכייה בהגשות חוזרות.

לשימושכם קישורים לאירועי עבר, הכוללים מידע רלוונטי, ולאתר עם דוגמאות להגשות ERC מוצלחות:

- [סרטון](#) מווינר מסתגלים לאקדמיה | מענקים תחרותיים : ERC Starting Grant | ספטמבר 2023
- [סרטון](#) ווינר מסתגלים לאקדמיה | בנייה וניהול של קבוצת מחקר | ינואר 2023
- [סיכום](#) ווינר מסתגלים לאקדמיה | ERC במדעי הרוח והחברה, הכנת המועמדים לראיון שלב ב' | אוגוסט 2022
- [סרטון](#) מווינר בנושא ERC במדעי הרוח והחברה : אתגרים ומוטיבציות | דצמבר 2021
- [אתר](#) עם דוגמאות להגשות ERC מוצלחות במגוון תחומים (מהרשות לקידום מחקר באוסטריה)